

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2019 DO 2023 i OD 2020 DO 2024

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu		„Polskie drogi”, czyli jak Polacy podbijali świat. Rzecz o emigracji Polaków		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)		Fakultatywny, do wyboru		
Rok/semestr		II i III, sem. III i V		
Dyscyplina		historia		
Język wykładowy		j. polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		Dr hab. Andrzej Bonusiak, prof. UR		
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących przedmiot		Dr hab. Andrzej Bonusiak, prof. UR		
Wymagania wstępne		Podstawowa wiedzy z zakresu historii państwa i narodu polskiego		
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU				
(syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z procesem ekspansji Polaków na świecie. Zrozumienie przyczyn oraz rodzajów emigracji i kierunków osadnictwa. Zakłada się porównywanie najważniejszych grup wychodźców ze szczególnym uwzględnieniem emigracji politycznej oraz dobrowolnej. Ostatecznym celem jest przeprowadzenie bilansu osadnictwa.				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.	Zan i rozumie			
1	Zna światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe.	P8S-WG/1	w. + ćw.	Obserwacja, ocena pracy zaliczeniowej, ocena prezentacji
2	Główne tendencje rozwojowe w dyscyplinie historia	P8S-WG/2	w. + ćw.	
3	Metodologię badań naukowych	P8S-WG/3	w. +ćw.	
Umiejętności Lp.	Potrafi			
1	Potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki do twórczego identyfikowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym.	P8S-UW/1 P8S-UW/2	w. + ćw.	Obserwacja, ocena pracy zaliczeniowej, ocena prezentacji
2.	Potrafi uczestniczyć w dyskursie naukowym i inicjować debatę także w języku obcym	P8S-UK/1 P8S-UK/2 P8S-UK/3 P8S-UK/4 P8S-UK/5	w. + ćw.	

Kompetencje społeczne Lp.	Jest gotów do			
1	Krytycznej oceny dorobku w ramach dyscypliny	P8S-KK/1	w. +ćw.	Obserwacja, ocena pracy zaliczeniowej, ocena prezentacji
2	Uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S-KK/3	w. + ćw.	
3	Inicjuje działania na rzecz interesu publicznego	P8S-KO/2	w. + ćw.	

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW₁

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
III i IV	5	10	—	—	—	0

METODY DYDAKTYCZNE

Wykład z prezentacją; wykład z elementami dyskusji;
Ćwiczenia: praca w grupie; rozmowa nauczająca; prezentacja.

TREŚCI PROGRAMOWE

Wykład:

1. Historia polskiego osadnictwa na świecie.
2. Definicje i pojęcia – migrant, emigrant, polonia, Polacy za granicą, diaspora polska, osadnicy dobrowolni i przymusowi.
3. Emigracja dobrowolna i przymusowa.
4. Procesy migracyjne - ich potencjał liczebny, kierunki i specyfika.

Ćwiczenia:

1. Ekspansja polska na wschodzie;
2. Dobrowolne procesy osadnicze,
3. Zagospodarowywania Kresów Wschodnich;
4. Polonizacja ludności państwa polsko-litewskiego;
5. Rola kościoła rzymskokatolickiego i grekokatolickiego;
6. Przymusowe osadnictwo polskie – zesłania, deportacje, wysiedlenia, przesiedlenia.
7. Rola Polaków i osób polskiego pochodzenia w procesie zagospodarowywania i rozwoju Rosji i terenów Azji północno – wschodniej;
8. Ekspansja polska na zachodzie – emigracja polityczna i „za chlebem”;
9. Rola środowisk polskich na zachodzie w różnych epokach historycznych;
10. Współczesne położenie Polaków na świecie.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Podstawą zaliczenia przedmiotu jest aktywność na zajęciach oraz przygotowanie pracy (prezentacji) zaliczeniowej na wybrany przez doktoranta temat. Składowe oceny:

Aktywność na zajęciach – o do 25% [wypadkowa aktywności studentów podczas pracy (50%); ocena wartości wypowiedzi (50%)]

Znajomość literatury przedmiotu – o do 25% [ocena poziomu wykorzystania literatury przedmiotu (50%); ocena wagi wykorzystanej literatury (50%)]

Prezentacja – o do 50% [ocena wartości merytorycznej prezentacji (60%); ocena umiejętności przedstawiania i bronięcia swojego zdania przez studenta (40%)]

Zaliczenie poszczególnych części możliwe po uzyskaniu ponad połowy możliwych do uzyskania punktów z każdego elementu oceny.

Ogólne wytyczne oceny:

Dostateczny – student opanował wiedzę z zakresu treści przedmiotowych na poziomie podręcznikowym, wykazał się podstawowymi umiejętnościami prezentowania i bronięcia swojego zdania, brał udział w pracy na zajęciach, wykorzystując wiedzę pozyskaną z lektury podstawowej literatury.

Dobry - student opanował wiedzę z zakresu treści przedmiotowych, wykazał się umiejętnościami prezentowania

i bronięcia swojego zdania, brał udział w pracy na zajęciach wykorzystując wiedzę pozyskaną z literatury przedmiotu. Bardzo dobry - student opanował wiedzę z zakresu treści przedmiotowych w stopniu pełnym, wykazał się ponadprzeciętnymi umiejętnościami prezentowania i bronięcia swojego zdania, brał udział w pracy na zajęciach, prezentował wiedzę bazującą na szerokiej literaturze przedmiotu.	
CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	—
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	15
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0
LITERATURA	
Literatura podstawowa:	<i>POLSKA DIASPORA</i> , POD RED. ADAMA WALASZKA, KRAKÓW 2001 A. BONUSIAK, E. CZOP, K. STUKUS, <i>MIGRACJE POLSKIE HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ</i> , RZESZÓW 2010
Literatura uzupełniająca:	R. HABIELSKI, <i>EMIGRACJA</i> , WARSZAWA 1995 <i>DRUGA WIELKA EMIGRACJA</i> , T. I – III, WARSZAWA 1999 <i>EMIGRACJA Z ZIEM POLSKICH W CZASACH NOWOŻYTNYCH I NAJNOWSZYCH [XVIII-XX W.]</i> POD RED. A. PLICHA, WARSZAWA 1984 <i>POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ. KULTUROWE I EDUKACYJNE OBSZARY BADAŃ I DOŚWIADCZEŃ</i> , RED. NAUKOWA, a. BOROŃ, j. GULCZYŃSKA, M. BARAŃSKA, M. BRENK, A. MAŃKOWSKA, K. NOWAK-KLUCZYŃSKI, POZNAŃ 2020 PONADTO PUBLIKACJE Z ZAKRESU POLONII W POSZCZEGÓLNYCH KRAJACH, PRZYKŁADOWO DLA USA: B. GRZEŁOŃSKI, <i>POLACY W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI 1775-1865</i> , WARSZAWA 1976 G. BABIŃSKI, <i>POLONIA W USA NA TLE PRZEMIAN AMERYKAŃSKIEJ ETNICZNOŚCI</i> , KRAKÓW 2009 D. PIĄTKOWSKA, <i>POLSKIE KOŚCIOŁY W NOWYM JORKU</i> , NOWY JORK – OPOLE 2002 W. ZACHRIASIEWICZ, ETOS NIEPODLEGŁOŚCIOWY POLONII AMERYKAŃSKIEJ, WARSZAWA 2005